

Javnaðarflokkurin:

Fáið íbúðargrunnin at virka — 8 mill. kr. eru í honum

Hvørki landsstýrið ella lögtingið hava valt síni umboð í nevndina fyri íbúðargrunnin. Bert Tórshavnar býráð hevur valt síni umboð

Triggir lögtingsmenn, Jóannes Dalsgaard, Jákup Lindenskov og Vilhelm Johannesen, allir úr javnaðarflokkinum, hava lagt soljóðandi uppskot til samtyktar fyri lögtingið:

„Løgtingið áleggur landsstýrinum sum skjótast at velja sín limir í stýrið fyri Íbúðargrunninum og lögtingið áleggur somuleiðis landsstýrinum at gera reglur fyri virki grunsins soleiðis, at hesin grunnur kann fáast at virka.“

Átroðkandi sosialur spurningur

Í viðmerkingunum til uppskotið siga teir tingmennirnir:

„Sum kunnugt er íbúðartrotið í Tórshavn og øðrum føroyskum býum framvegis ein hin mest átroðkandi sosialur spurningur.“

Sum stóðan er á íbúðarmarknaðinum við troði á grundstykkinum, ovurhøgum grundstykkiaprisum, avmarkaðum og dýrum lánmøguleikum og stóðugt hækkandi prísar á byggitilfari, er alt at verða gjørt, sum geras kann frá almennari síðu til tess at bota um íbúðarneyðina.

Ein mogleiki er, at Íbúðargrunnurin verður fingin at virka, so at tær 8 milliónir, sum í lötuni standa í hesum grunni, kunnu koma teimum mongu, sum i dag standa uttan íbúð, til góðar.

Fortreytirnar fyri, at hesin grunnur kann fáast at virka, eru hesar:

Fyri tað fyrsta, at grunnurin fær eitt stýri og eina reglugerð, soleiðis sum ásett í lóg nr. 100 frá 1. desember 1978. Fyri tað næsta, at áhugi er hjá kommunu ella kommunum fyri at nýta teir mogleikar, sum grunnurin gevur.

Tórshavnar býráð sýnt áhuga

Sum stóðan er í lötuni, eru hesar fortreytir lutvist uppfyltar við tað, at Tórshavnar kommunu hava sýnt áhuga fyri at nýta grunnin við at velja sínar tveir limir í stýrið fyri grunninum. Sum kunnugt er stýris-skipan grunsins soleiðis, at avvarðandi kommunu eigur at velja tveir limir fyri hvørja íbúðarbygging, sum er ætlað at seta í verk, og so sita teir lögtingsvaldu og tann landsstýrisvaldi í stýrinum fyri hesa bygging.

Javnaðarflokkinum kunnugt hava hvørki lögting ella landsstýri enn valt sínar limir og tað er mikið spell, tí so leingi hetta ikki er hent, fær grunnurin jú ikki virkað. Í brævi til tingformannin dagfest 16. november 1981 heitir Javnaðarflokkurin á formannin um sum skjótast at skipa fyri vali av lögtingsins umboðum í stýrinum fyri Íbúðargrunninum.

Seinni fyrilesturin um Heðin Brú

Í annaðkvöld kl. 20 hevur Jógván Isaksen, bókmentafroðingur, seinna fyrilestur sín um skaldskapin hjá Heðini Brú.

Fyrilesturin verður í fyrilestarsalinum á Fróðskaparsetrinum.

Orsaka av sjúku er ítróttatilfarið hesa ferð nakað minni enn vanligt.

Bingo í Losjuni

Komandi leygardag kl. 16 verður bingo í Losjuni í Havn til frama fyri frittíðarítrivíð.

Losjan hevur opið hús fyri tilkominn og eldri hvønn friggjadag kl. 15 og kl. 20 fyri øll.

Føroyar standa fyrri álvarsligum vali:

Skulu gera sáttmála við EF ella veiða laks á føroysku landleiðini

Løgtingsmenn ferdur fram, at sáttmálin við EF skuldi slettis ikki verið góðkendur

— Løgmaður hevur avreitt suverenitetin á føroyskum sjóki og hevur latið lóggevuna á hesum øki til EEC, segði Petur Reinert m.a. í tí drúgv og livliga orðaskiftinum á lögtingsfundinum mánadagin um støðuna hjá laksafiskiskapinum á føroysku landleiðini.

Orðaskiftið bendir á, at lögtingsmenn meta, at laksaveiðan hevur so alstóran týdning fyri føroyska samfelagið, at Atli Dam m.a. bar upp á mál:

— Laksaveiðan hevur so stóra framtíð, at tað er eitt álvarsligt val, um vit í heila tikið skulu gera sáttmála við EF ella veiða laks á føroyskum øki.

Umroðan av laksaveiðuni á føroysku landleiðini gjørdist ein orðadráttur millum andstöðuna, sum metti, at landsstýrið hevði borið seg út av lagi ófantaliga at, og landsstýrið, sum metti, at tað hevði borið seg rætt at við m.a. at góðtaka sáttmálin við EF við teirri treyt, at samráðast skuldi um laksaveiðuna við Føroyar.

Fyritreytirnar broyttar

Framsøgumaður tjóðveldisflokksins, sum hevur biðið um at fáa hesa umrøðuna á lögtingið, Petur Reinert, ferdi m.a. fram, at frá tí at samráðast var um sáttmálin við EF síðsta vár, tá lögtingið eisini góðtók hann, til EF góðtók hann fyri stuttum, vóru fyritreytirnar fyri sáttmálanum so nógv broyttar, at hann átti ikki at verið góðtikið.

Petur Reinert helt, at Pauli Ellefsen, lögmaður var farin út um sína kompetansu, tá hann góðkendi sáttmálan uttan at ráðfæra seg við marknaðarnevndina. Petur Reinert skýrði framferðina fyri ábyrgdarleysa. Ja, hann fór so vitt, at hann metti góðtøkuna vera ólógliga, tí so nógv vóru fyritreytirnar broyttar.

Eisini helt hann, at tað átti ikki at verið samráðast um laksin, so leingi spurningurin, um hvar laksurin gjytti og lat seg fæða, var avkláraður.

Ósakligt

Hilmar Kass, formaður í marknaðarnevndini, helt hinvegin, at Petur Reinert var ógvuliga ósakligur. Hann visti á, at tann fyrsti, sum hevði bundið føroyingar til nakað á laksasøkinum var júst Petur Reinert, tá hann var landsstýrismaður.

Hilmar Kass visti á, at Petur Reinert hevði gjørt ein rammu sáttmála við Canada, og eftir honum fingur føroy-

ingar ikki loyvi at veiða canadiskan laks uttan fyri 200 fjórðingar.

Annars dugdi Hilmar Kass ikki at skilja, at menn, sum hava lutikið í samráðingum, ikki dugdu at skilja, at føroyingar vóru noyddir at víðgæra hendar spurningin í samráðingum við aðrar.

Ein bjarnatænasta

Adolf Hansen, úr framburðs- og fiskivinnuflokkinum, helt, at Pauli Ellefsen hevði gjørt Føroyum ta størstu bjarnatænastuna nakar føroyingar hevði gjørt Føroyum við at fortala seg í samráði í útvarpinum, tá hann segði, at vit máttu fara at slaka fyri norðmonnum.

Adolf Hansen kom eisini inn á gýtingarspurningin, og visti á, at enn kundi eingin prógva, hvar laksurin, sum er við Føroyar, er gjóttur. Adolf Hansen segði, at hann hevði sæð laks í føroyskum áum langt undan tí, at menn fóru at seta laks út. Hann ivaðist ikki í, at nógvur laksur gjytti í Føroyum.

Olaf Olsen, landsstýrismaður, visti á, at tað hevði verið rætt at góðtikið sáttmálan við EF, og segði, at vit høvdu brúkt tað mesta, vit høvdu fingið í sáttmálanum, og nevndi m.a. makrelin og rækjurnar.

Átti ikki at góðtikið EF-sáttmálan

Atli Dam, úr javnaðarflokkinum, ferdi m.a. fram, at tá tað hendi, at EF ikki góðtók tann upprunligt avtalaða sáttmála millum Føroyar og EF, har eisini avtala var gjord um laksasamráðing, vildi hann meint, at avtalurnar um laksasamráðing vóru burturðotnar.

Í øllum førum átti landsstýrið bert at havt gingið við til at samráðast um laks, treytað av at tað var í samband við eina laksakonvention.

Atli Dam helt eisini, at tað var skeivt, at marknaðarnevndin ikki varð eftirspurd, tá EF-sáttmálin varð settur í gildi, eins og hann metti, at tað var skeivt í heila tikið at góðtaka henda sáttmálan.

Atli Dam visti á, at vit høvdu klárað okkum í nýggju mánaðið uttan nakran sáttmála, so spurningurin var, hvar var svangari, EF ella Føroyar, tá tingast skuldi um ein nýggjan sáttmála komandi vár. Hann segði at tá kundu vit siga, at tað vóru tit, sum ikki vildu hava ein sáttmála.

Annars metti Atli Dam, at fleiri viðurskipti vóru ov illa avvegd. Sum dømi nevndi

hann virðið á makrelinum í mun til eina góðsking av laksinum.

Hann víðgækk, at makrelveiðan hevði verið eitt gott íkast hjá nótaskipinum, men hann setti spurnartekin við, um tey ikki kundu hava roynt okkurt annað. T. d. parveitt eftir svartkjafti.

Løgmaður sett seg í ringa samráðingastøðu

Um framtíðar laksaveiðuna hjá føroyingum ferdi framsøgumaður javnaðarflokksins m.a. fram, at so fingur føroyingar kanska ein part av veiðuni, um vit vistu á, at vit settu laksamurt út, og vistu á veiðu við t.d. nótt eftir laks í EF-londum.

Annars metti Atli Dam, at lögmaður hevði sett seg í eina ringa samráðingastøðu við at boða alment frá, at vit vóru noyddir at slaka, í staðin fyri at siga, at vit í framtíðini helst vóru noyddir at gera avtalur. Somuleiðis visti Atli Dam á tað skeiva í úttalisinum hjá Paula Ellefsen í Íslandi, tá hesin segði, at tað var ikki islendskur laksur føroyingar veiddu, men aftur imóti annar laksur.

Viðvíkjandi avtaluni við Canada visti Atli Dam á, at tað var rætt, at rammuvátan við Canada segði, at vit ikki kundu veiða canadiskan laks uttan fyri 200 fjórðingar, á altjóða øki, men aftur imóti kundi vit veiða allan tann laks vit vildu innan fyri 200 fjórðingar, meðan einki stóð um laksaveiðu í rammuvátaluni við EF.

Enn ikki sett í gildi

Undir umrøðuni var ein grein, grein 66 í havrættarsáttmálanum, fleiri ferðir nevnd. Hendar greinin sigur m.a. nakað um, at áarlondini hava ábyrgd av, at stovnurin verður røktur ordiliga.

Men Erlendur Patursson, sum hevur lutikið á havrættarstevnunum fyri Føroyar, segði, at hendar greinin var hvørki endaliga viðtikið ella sett í gildi. Harafturat visti hann á, at so leingi einki prógv var fingið til vega fyri, hvar laksurin var gjóttur, kundi ikki koma upp á tal at brúka hesa greinina, sum fleiri mettu vera óhepna.

Hinvegin visti Hilmar Kass á, at føroyingar vóru gingnir vil til rammu-sáttmálan við Canada við hesi greininu sum grundarlag. Eisini segði hann, at øll londini høvdu góðtikið hana og tí varð hon brúkt.

Høvdu gjørt rætt

Pauli Ellefsen segði seg vera

sannfærðan um, at landsstýrið hevði borið seg rætt at við at góðtaka EF-sáttmálan.

Hann ferdi fram, at tað var eydnast hesum landsstýrinum at steðgað afturgongdini í sáttmálanum, við EF, meðan undanfarna landsstýrið hevði slakað tey seinastu árin.

Viðvíkjandi sáttmálanum við EF komandi ár, segði lögmaður, at so skuldi hann vera betri enn sáttmálin í fjór, annars kom ikki upp á tal at gera ein laksasáttmála.

Sum prógv fyri, at føroyingar helst verða noyddir at slaka, tók Pauli Ellefsen nokur tøl fram. M.a. tók hann tøl úr eini blaðgrein hjá Atla Dam, har hesin segði, at vit enda kanska niðri á 250—300 tons-um.

— Hetta visir, at vit eru undir høvum trýsti, segði Pauli Ellefsen.

Men Atli Dam svaraði aftur, at hetta var ikki hansara meting, men gjørt út frá meðaltalunum seinastu árin.

Hinvegin vissaði Pauli Ellefsen tingið um, at talan bleiv ikki um at góðtaka ein sáttmála við 250—300 tons-um. — Vit ganga ikki við til alt, segði Pauli Ellefsen.

Eftir eina drúgva 1. viðgerð varð málið beint í marknaðarnevndina.

